

ДЕПОЗИТНА ПОЛІТИКА ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВДОСКОНАЛЕННЯ

Анотація. Визначено сутність депозитної політики та запропоновано шляхи її вдосконалення.

Аннотация. Определена суть депозитной политики и предложены пути ее совершенствования.

Annotation. Essence of deposit policy has been defined and the ways of its improvement were offered.

Ключові слова: депозитна політика.

Депозитна політика є стратегією і тактикою по залученню засобів вкладників та інших кредиторів і визначенню найбільш оптимальної комбінації джерел засобів. Основною метою депозитної політики є залучення більшого об'єму грошових коштів за найменшою ціною. Депозитна політика банків реалізується в депозитній діяльності комерційних банків. Аналіз депозитного залучення засобів у розрізі валют, термінів залучення і секторів економіки відображає сучасний стан реалізації депозитної політики комерційних банків України.

Значні розробки у вивченні депозитів у складі ресурсної бази сучасних банківських інститутів здійснили такі зарубіжні економісти, як Г. Айленбергер, Р. Еллер, П. Роуз, які аналізували проблеми формування депозитних вкладів у структурі ресурсної бази комерційного банку з двох позицій: управління банківським капіталом і управління зобов'язаннями банку. Проблема формування ефективної депозитної політики комерційних банків присвячені дослідження таких вітчизняних економістів, як В. Антонюк, О. Васюренко, О. Дмитрієва, Д. Олійник, Н. Парасій-Вергуленко та ін.

Об'єктом дослідження є депозитна політика України.

Предметом дослідження виступає аналіз факторів впливу на депозитну політику.

Обсяг депозитів на 01.02.2011 р. складав 423 млрд грн.

Упродовж року динаміка засобів на депозитних рахунках резидентів була низхідною і залежала від макроекономічної ситуації в країні, динаміки валютного курсу гривні і міри довіри суб'єктів господарювання до банківської системи [1].

Важливим чинником зростання обсягів депозитного ринку в Україні є зростання грошових доходів юридичних та фізичних осіб, що за умов відсутності фінансового ринку як альтернативи інвестування визначає депозитні вклади як головне джерело портфеля активів. За цих умов особливу увагу слід звертати на фінансові аспекти діяльності банку. Відповідно ефективність управління та функціонування комерційного банку значною мірою визначається ефективністю реалізації депозитної політики [2].

Окремою складовою депозитної політики, що впливає на поведінку суб'єктів грошово-кредитного ринку, є депозитна політика комерційних банків. Кожен комерційний банк як суб'єкт депозитного ринку намагається реалізувати свої інтереси за умов врахування впливу депозитної політики центрального банку та базуючись на конкретних умовах функціонування депозитного ринку [3]. Депозитна політика комерційного банку спрямована на оптимізацію витрат по залученню коштів на депозитному ринку за умови їх ефективного використання. Такий механізм реалізації інтересів усіх суб'єктів депозитного ринку формує ціну на депозитні кошти.

Безпосередній вплив на процентні витрати мають середні залишки по оплачуваних депозитах, середня процентна ставка по них. На середню процентну ставку по депозитах впливають такі чинники: ринковий рівень процентної ставки по депозитах, який залежить від кон'юнктури грошового ринку; структура депозитної бази, управління якою має важливе значення для регулювання прибутковості та зниження очікуваних витрат [4].

Так, зростання частки дорогих депозитних інструментів призводить до зростання процентних витрат, з іншого боку, висока питома вага низькооплачуваних ресурсів сприяє підвищенню рентабельності, але призводить до зниження рівня ліквідності балансу банку. Для комерційного банку найбільш привабливими є строкові депозити, що є найбільш стабільною частиною залучених ресурсів, вони дозволяють здійснювати кредитування на більш тривалі терміни і відповідно під більш високий процент. Рекомендований їх рівень у ресурсній базі – не менше 50 % [4].

При дослідженні методів управління залученими ресурсами необхідно зауважити, що у практиці українських банків перевага надається ціновим методам, що визначає самостійність при встановленні ціни по депозитах комерційними банками. Хоча зростання конкуренції змушує комерційні банки йти на затрати для реалізації маркетингової політики і розширення спектра банківських послуг з метою залучення потенційних клієнтів [2].

У зв'язку з тим що на сьогоднішній день у розпорядженні громадян України знаходиться достатня кількість готівкових коштів, більшість банків України могли б залучити вклади громадян через розширення спектра послуг та надання вкладникам сум додаткових ресурсів. Розвиток таких послуг вимагає від банківських установ нових підходів до встановлення форм депозитних рахунків, упровадження нової техніки та технології ведення банківських операцій із застосуванням різноманітних засобів – чекових книжок, кредитних карток та ін. Також було б можливим розширення кола депозитних рахунків клієнтів з різноманітним режимом функціонування, що надаватиме вкладникам банку додаткові можливості з використання своїх коштів із прийнятним рівнем доходів [3]. Прямий налагоджений зв'язок кредитної та депозитної політики дав би можливість банкам забезпечувати реалізацію кредитної політики. Саме такий підхід на сьогодні може забезпечувати ліквідність, фінансову стійкість і одночасно прибутковість комерційного банку.

Зростання конкуренції на депозитному ринку потребує залучення нових депозитних інструментів, використання яких забезпечує клієнтам банку можливість їх реалізації як фінансових активів при здійсненні кредитних операцій.

Наук. керівн. Глебова Н. В.

Література: 1. Ситуация с депозитами украинских банков [Электронный ресурс]. – Режим доступа : http://uallfinanz.com/news/view_text.php?id=17. 2. Парасій-Вергуленко І. М. Аналіз банківської діяльності : навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / Парасій-Вергуленко І. М. – К. : КНЕУ, 2003. 3. Олійник Д. Ресурсна база українських комерційних банків як джерело ліквідності / Олійник Д. // Банківська справа. – 2000. – № 2. 4. Дмитрієва О. А. Оптимізація депозитної діяльності комерційного банку // Фінанси України / Дмитрієва О. А. – 2007. – № 5.